

προτάσεις αυτές (τὸ νὰ διορίζονται θεολόγοι γιὰ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν στὰ γυμνάσια δὲν εἶχε θέση νομίζουμε στὸ γράμμα· εἶναι ἄλλως τε περιέργο νὰ ὑποστηρίζεται αὐτὸ σ' ἐποχὴ πού ζητᾶει νὰ καταργηθοῦν τὰ θρησκευτικὰ μαθήματα ἀπ' τὰ γυμνάσια) — μὰ δὲν περιμέναμε καὶ περισσότερο ἀπ' τὸν Καθηγητὴ τῆς Δογματικῆς. Ὅπως δὲ ποτε σημειώνουμε μὲ εὐχαρίστηση πὼς κι αὐτὸς δὲ βρῖσκει σωστὴ τὴ σημερινὴ ἀντίληψη τῆς θρησκείας σὰν τύπου μὲ νηστείες, σταυροκοπήματα καὶ εἰκονοπροσκυνήματα χωρὶς οὐσία καὶ πὼς θέλει τὴ θρησκευτικὴ μὀρφωση τῶν πιστῶν. Αὐτὸ ζητᾶμε κ' ἔμεις — τὸ νὰ ξέρει κανεὶς τί πιστεύει, νὰ εἶναι πεισμένος γι' αὐτὸ καὶ νὰ μπορεῖ νὰ πειστεῖ κάθε στιγμὴ, ἔχοντας στὸ χέρι τὴ Γραφὴς στὴ γλῶσσα του, στὴ γλῶσσα πού καταλαβαίνει χωρὶς τὴ μεσιτεία κανενός.

ΙΩΒΙΛΑΙΟ. Ὅποιος διάβασε τὰ χοντρά μὰ κούφια λόγια τοῦ πανηγυρικοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας γιὰ τὸ ἰωβιλαῖο τοῦ Πανεπιστημίου μας καὶ δὲν τὸ εἶχε τόσο κοντὰ γιὰ νὰ τὸ ἴδῃ αὐτὸ καὶ τ' ἀποτελέσματά του, θὰ νόμιζε πὼς τὸ Πανεπιστήμιό μας ἔφτασε στὸ non plus ultra τῆς προόδου. Ὅμως τί κρίμα νὰ μὴν εἶν' ἔτσι! Ρίχνοντας μιὰ ματιὰ στὴν ἐργασία τῶν ἑβδομήντα πέντε χρόνων πού ἔζησε τὸ Πανεπιστήμιό δὲν αἰστανόμαστε καμιὰ ὑπερηφάνεια γι' αὐτὴ. Δὲν ἀρνούμαστε πὼς τὸ ἑλληνικὸ Πανεπιστήμιό εἶχε στὸ διάστημα αὐτὸ μέσα του μερικὲς ἐπιστημονικὲς κορυφές· μὰ κι αὐτὲς δὲν εἶτανε δημιουργήματά του — μόνο δημιουργήματα τῶν Πανεπιστημίων τῆς Εὐρώπης. Τὸ δικὸ μας θέρμανε μόνο προσωπικὲς μικροφιλοτιμίες, προσωπικὰ πάθη, ἔγινε τὸ ὄργανο τῆς χειρότερης συναλλαγῆς καὶ γι' αὐτὸ εἶταν ἀνίκανο νὰ μορφώσῃ χαρακτηριστὴς διδασκόντων καὶ διδασκομένων. Οἱ ἀπόφοιτοὶ τοῦ ὑστεροῦσαν ὄχι μόνο στὴ μὀρφωση μὰ καὶ στὸ χαρακτήρα καὶ τὴν ἄλλη ἀγωγή· παίρνοντας τὸ δίπλωμα ὑστερα ἀπὸ ὀλίγων μηνῶν ἀποστήθισαν σὲ φροντιστήρια διδακτορίσκων καὶ ἀπὸ βουλευτικὰ ἢ φιλικὰ μπιλιετάκια, ἔβγαιναν ἀμόρφωτοι καὶ κακομαθημένοι, ἔτοιμοι γιὰ νὰ γίνουν μπράβοι τῶν κομμμάτων καὶ νὰ θυσιάσουνε στὸ βωμὸ τοῦ ἄμεσου ἀτομικοῦ τους συμφέροντος. Γιὰ νέο αἷμα, γιὰ νέα ζωὴ, γιὰ νέες ἰδέες δείχτηκε ὡς τὰ σήμερα τὸ Πανεπιστήμιό μας ἀνίκανο· περιωρισμένο καὶ σχολαστικὸ, εἶτανε ὁ φορέας ἢ καμμιᾶς ἢ ἀντιδραστικῆς ἰδεολογίας. Ἡ ἐκκαθάριση δὲν κατῴρθωσε νὰ δώσῃ ζωὴ στὸ νεκρὸ ἴδρυμα, ἂν ἀφαιρέσει κανένας τὸ νέο αἷμα πού μπήκε στὴ φυσικομαθηματικὴ σχολή·

μὲ τὴν παλιὰν ἀντιδραστικότητα, μὲ τὴς παλιὲς ἀντιλήψεις πατάει τὸ μόνο ἑλληνικὸ Πανεπιστήμιό τὴν τέταρτη εἰκοσιπενταετηρίδα του — μ' αὐτὲς ἀντιμετωπίζει τὴν ἐποχὴ πού ἔπειτα ἀπὸ τῶσων χρόνων ὑπερπαραγωγή βρισκόμαστε μπροστὰ σ' ἕνα ἐπιστημονικὸ προλεταριάτο ἀμόρφωτο κι ἀχαρακτήριστο ἔτοιμο νὰ χυμῆξῃ στὸ Δημόσιο Ταμεῖο ζητώντας ἀντάλλαγμα ἀργόμιστης ὑπηρεσίας. Δὲ φανταζόμαστε ὅμως πὼς ἕνα τέτοιο ἴδρυμα μπορεῖ νὰ ἔχει χρησιμότητα στὸν τόπο μας· ἂν πρόκειται ν' αὐξήσει μόνο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀργομιστῶν, ἂν πρόκειται νὰ μὴ βγοῦν ἀπὸ κεῖ μέσα οἱ νέοι ἄντρες μὲ τὴς νέες ἰδέες πού νὰ ἐργαστοῦν τίμια γιὰ τὸ κοινὸ καλὸ τοῦ κράτους αὐτοῦ, πρέπει νὰ σπεύσῃ μιὰ Κυβέρνηση μὲ συναίσθηση τῶν κιντύνων πού προέρχονται ἀπ' τὴν ὑπαρξὴ του νὰ τὸ κλείσῃ. Τὰ Πανεπιστήμια δὲν ὑπάρχουν γιὰ νὰ μισθοδοτοῦνται Καθηγητές, μὰ γιὰ νὰ βγαίνουν στοιχεῖα χρήσιμα κι ὄχι καταστρεπτικὰ γιὰ τὸν κοινωνικὸν ὄργανισμό. Τέτοια καταστρεπτικὰ στοιχεῖα βγήκαν ἀρκετὰ ὡς τὰ σήμερα, ὥστε νὰ μὴ μᾶς χρειάζονται ἄλλα· εἶναι πιά καιρὸς νὰ φροντίσουμε σοβαρὰ νὰ λιγοστέψῃ κατὰ πολὺ (ἂν ὄχι νὰ σταματήσῃ ὀλότελα ὅσο νᾶρθῃ τὸ ἰσοζύγιο) ἢ ἐπιστημονικὴ παραγωγή — κ' οἱ λίγοι ἀπόφοιτοὶ τοῦ Πανεπιστημίου νὰ ἔχουν τὴ γενικὴ μὀρφωση καὶ τὸ χαρακτήρα πού νὰ εἶναι ἱκανοὶ γιὰ ἐργάτες καὶ ὄχι γιὰ κηφήνες. Μ' αὐτὴ τὴν εὐχὴ, πού ἀμφιβάλλουμε ἂν θὰ βρεῖ τὴν πρεπούμενη ἀμερόληπτη ἀκρόαση, χαιρετίζουμε τὴ νέα ἑβδομηνταπενταετηρίδα τοῦ ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, πού μόνο ἂν μπορεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν σπουδαία του αὐτὴ ἀποστολή — vivat, crescat, floreat!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

© Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Τὴν περασμένη Τετάρτη 21 τοῦ Μάρτη στὴ «Φοιτητικὴ Συντροφία» ὁ κ. Φ. Δραγοῦμης διάβασε ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ βιβλίον «Τὸ δίκαιο εἶναι ἡ δύναμη» τοῦ Ἀργεντινοῦ Bunge, πού γκαρδιακὰ χειροκροτήθηκε ἀπὸ τοὺς φοιτητές. Τὸ κεφάλαιο πού διαβάστηκε, πολὺ δυνατὰ ἀποδείχτει, πὼς ἕνα ἔθνος θὰ ζήσει καὶ θὰ νικήσῃ, σὰν ξέρει νὰ ὑποφιάζεται πάντα καὶ νὰ μισᾷ ὅπου πρέπει τοὺς ξένους καὶ πού οἱ πατριῶτες του εἶναι φιλιωμένοι ὅπως ἀξίζει ἀνάμεσόν τους.

— Ἐνας πλοῦσιος πέθανε τὴς προάλλες κι ἄφισε πέντε χιλιάδες στὸν Πάπ, «θεῖγμα, λέει, ξεχωριστῆς ἐχτίμησης». Νά, πῶς καὶ γιὰτὶ κρατιέται ἀκόμα στὰ πόδια τῆς ἢ κα-

θαρούσα. Ἡ δημοτικὴ μὲ χίλια βάσανα τὰ κατάφερα νὰ ποχτήσῃ ἓνα φυλλαράκι βδομαδιατικόν, κι ἔμωσ κι αὐτὸ τὸ πολεμῆμα λυσσασμένα ἔμας οἱ δημοτικιστῆς, τρώγοντάς του τὶς συντρομέσ.

— Ὁ «Ταχυδρόμος» (Ταχυβρώμος κτλ.) τῆς Πόλης ἀπειρεσ φορῆς ἔδωκε ἔμας τοὺς δημοτικιστάδες γιὰ προδότες καὶ πουλημένους καὶ τὸ «Νουμά» γιὰ ἐμισθαρενὸν ὄργανον τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἔθνους— κι ἔμωσ νὰ, ἡ ἀφεντιά του πουλήθηκε στὸ Νεοτουρκικὸ κομητάτο καὶ πρόδωσε ἔτσι τὰ ἔθνικὰ συμφέροντα, ὅπως τὸν κατηγοροῦνε οἱ Ἕλληνες τῆς Τουρκίας, ποὺ τοῦ κινδύνανε γι' αὐτένα τὸ λόγο κι ἄγριο μπούκοτάζ.

— Τὰ «Πάτρια» γιορτάσατε τὰ δεκάχρονά τους. Ὁ κ. Βενιζέλος τὰ συχάρηκε μὲ γράμμα του καὶ τοὺς ἐκκήθησε νὰ γιορτάσουν καὶ τὰ ἐκατόχρονά τους, κ' ἓνας φίλος, ποῦναι καὶ δημοτικιστῆς, τοὺς ἔφαλε τὰ ἐπινίκια στὴν «Ἔστια» γιὰτί, λέει, κατορθώσανε μὲ τόσους μύχθους (καὶ τόσες ἐ-

πιχορήγησες) καὶ μὲ τόσες θυσίες (ὁ κ. Δαμβέργης, ποὺ τὰ διευτύνει, παίρνει τρεχόσιες δραχμῆς τὸ μῆνα, γιὰ μιὰ δουλειὰ ποὺ μποροῦσε νὰ τὴν κάνει κ' ἓνας διορθωτῆς ἡφημερίδας μὲ τριάντα δραχμῆς τὸ μῆνα) νὰ διανύσουν τόσο χρονικὸ διάστημα — καὶ νὰ πολεμήσουνε τόσο λυσσασμένα τὸν ἀγῶνα τῆς δημοτικῆς.

— Ὁ κ. Βενιζέλος δικαιολογίεται κάπως, ἀφοῦ κι ὁ κ. Χατζηθάκης κι ὁ κ. Δαμβέργης, οἱ δυὸ πρῶτοι καὶ κυριώτεροι μοχλοὶ τους, εἶναι Κρητικοί. Μὰ ὁ ἐπινίκιος φίλος μας τί ἔπαθε καὶ χάλασε τὸν κόσμον γιὰ τὸ «μέγα αὐτὸ γεγονός»; Μήπως δὲν τὰ διάβασε ποτὲ τὰ «Πάτρια» καὶ θαρρεῖ, μιὰ καὶ τὰ βλογάει ὁ Βενιζέλος (ποῦναι κρηστομαλλιαρὸς καὶ λόγου του, καθὼς λέει ὁ κ. Πάλλησ) πῶς ἀγωνίζονται κι αὐτὰ γιὰ τὴ δημοτικὴ;

— Τὰ δυὸ βιβλία τοῦ μακαρίτη Ἀβάζου, «Ἡ ματιά» καὶ «Ἀγκάθια καὶ Τριβόλοι», τὰ στέλνομε σταῦς συντρομητάδες μὲ μιὰ δραχμῆ, καὶ γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ μὲ 1,20.

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΥΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΑ ΤΤΜΟΠΛΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

“ΑΘΗΝΑΙ,, ΤΟΝΩΝ 16,000 ‘ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ,, ΤΟΝΩΝ 15,000

ΜΕ ΔΙΠΛΟΥΣ ΕΛΙΚΑΣ ΔΙΠΛΑΣ ΜΗΧΑΝΑΣ ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΑ ΕΙΣ ΑΝΤΟΧΗΝ ΚΑΙ ΕΥΣΤΑΘΕΙΑΝ

ΔΟΚΙΜΑΣΜΕΝΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΟΣ 15 ΜΙΛΛΙΩΝ

Διαμερίσματα ἐπιβατῶν ἀνετώτατα. — Αἰθουσαί πολιτελεῖς Α' καὶ Β' θέσεως, Καπνιστήρια ἰδιαίτεραι αἰθουσαί Κυριῶν, Μουσικῆς, Ἑστιατορίου. — Νοσοκομεῖον, ἀπολυμαντικὸς κλίβανος, Δουτρῶνες, Κουρτεῖον, Παντοπωλεῖον, Καφφενεῖον, Ζυθοπωλεῖον. — ΔΕΥΤΕΡΑ ΘΕΣΙΣ καινουργῆς μὲ 200 κλίνας. — Θέρμανσις διὰ Καλοριφέρ εἰς τὰ διαμερίσματα τῶν Μεταναστῶν. — Ἰδιαίτεραι τραπεζαρίαι Μεταναστῶν.

Ἡλεκτρικὸν φῶς, ἀσύρματος τηλέγραφος

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΚΑΤΑ 20 ΗΜΕΡΑΣ

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΜΕΣΩ ΚΑΛΑΜΩΝ-
ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ ΥΟΡΚΗΝ

ΤΟΥ ΑΤΜΟΠΛΟΙΟΥ

‘ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ’

ΤΗΝ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1912

ΔΙ' ΕΠΙΒΑΤΑΣ, ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΣΑΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΝ ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΟΝ
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ παρὰ τῷ Γενικῷ Πράκτορι τῆς Ἀτμοπλοῖας Λεωφόρος Αἰγῶσ Ν, 5,
ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΑΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΑΡΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚῃ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ
ΑΝΩΘΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ